

СРПСКА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

СРПСКА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

Том II

В – Вшетечка

МАТИЦА СРПСКА
СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ
ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ

НОВИ САД – БЕОГРАД 2013

живине, свиња, говеда, оваца, коза, коња, паса, мачака и пчела. Служба обавља микробиолошка и органолептичка испитивања хране за животиње и компонената на санитарну и хигијенску исправност. Ова Служба такође обавља микробиолошку и хигијенску контролу као и консалтинг у објектима за клање и прераду меса и млека на овом подручју. Службу за здравствену заштиту животиња, эпизоотиологију и репродукцију чине стручњаци из области эпизоотиологије, здравствене заштите живине, здравствене заштите свиња и репродукције, стерилитета и вештачког осемењавања животиња. Делатности ове Службе су: систематско праћење эпизоотолошке ситуације, праћење спровођења програма мера, стручна помоћ инспекцији ветеринарске медицине и оперативне службе ветеринарске медицине, промет вакцина и дијагностичких средстава, спровођење мера у карантину, контрола зооноза, консалтинг у ветеринарској медицини и интензивној сточарској производњи, спровођење мера превентиве, имунопрофилаксе, клиничке дијагностике, терапије, сузбијања и искорењивања заразних и других болести у живинарству, свињарству и говедарству. **В. с. и.** поседује међународни систем квалитета СРПС ИСО 9001, а акредитован је и за лабораторијска испитивања према захтевима стандарда СРПС ИСО/ИЕЦ 17 025.

Јагодина. Ветеринарско-дијагностичка станица основана 1952, после више трансформација прерасла је у **В. с. и.** 1991. Основна делатност Института је учествовање у спровођењу мера за спречавање појављивања, сузбијање и искорењивање заразних болести и праћење эпизоотолошке ситуације на територији Поморавског и Шумадијског округа, чије подручје чини 12 општина и територија града Крагујевца. У циљу благовремене и тачне лабораторијске дијагностике **В. с. и.** располаже савремено опремљеним лабораторијама за испитивање у области бактериологије, паразитологије, микологије, бактеријске и вирусолошке серологије. У њима се примењују савремене дијагностичке методе, тако да је могуће дијагностиковати велик број болести, посебно зооноза. На пословима којима се Институт бави, раде доктори наука, магистри наука, специјалисти и доктори ветеринарске медицине из области эпизоотиологије, микробиологије, патолошке морфологије, хигијене и технологије животних намирница анималног порекла и репродукције животиња. Године 2005. **В. с. и.** успешно је окончано процес увођења система менаџмента квалитетом у складу са стандардом ЈУС ИСО 9001, а акредитацију сектора за лабораторијска испитивања према стандарду ЈУС ИСО/ИЕЦ 17 025 завршио је 2006.

Краљево. Основан је 1979. Најважнија делатност **В. с. и.** обухвата: превентиву, лабораторијску дијагностику, сузбијање и искорењивање заразних и паразитских болести животиња, посебно зооноза, лабораторијску контролу хигијенске исправности и квалитета сировина и производа животињског порекла, сточне хране и воде, превентиву и терапију стерилитета животиња, промет лекова и опреме за потребе ветеринарске медицине. Наведене делатности Институт обавља на подручју 25 општина југозападне Србије (Рашки, Расински, Моравички и Златиборски округ), на којем се налази између 20 и 30% сточног фонда Републике Србије. У **В. с. и.** ради 40 радника, од којих један научни сарадник, два доктора наука и осам магистара наука ветеринарске медицине, пет специјалиста и седам истраживача сарадника. У оквиру сталног усавршавања кадрова Института активно учествују на домаћим и међународним скуповима, а више њих је било на усавршавању у САД, Немачкој, Холандији, Швајцарској и Енглеској. Своју специјалистичку и друге делатности **В. с. и.** обавља у пословном простору од око 1.000 м², користећи савремену опрему у оквиру више сектора и одељења. Осим савремене опреме за лабораторијску дијагностику, инструменталну хемију и опреме за ветеринарску санитацију у оквиру сузбијања заразних болести, у току је комплетирање опреме за виши ниво биосигурности лабораторијских услова за дијагностику нарочито опасних заразних болести, као и најсавременије лабораторијске опреме за дијагностику на молекуларном нивоу. На эпизоотолошком подручју овог Института, по први пут у Републици Србији, откривено је и дијагностиковано више заразних болести (плави језик, козји артритис – енцефалитис), а појава птичјег грипа (2006) успешно је контролисана и болест сузбијена. Наведени кадровски потенцијал и савремена опрема били су основа за одређивање овог **В. с. и.** у 2005. за Националну референтну лабораторију за птичји грип. У 2005. у Институту је примењен и сертификован систем управљања квалитетом ЈУС ИСО 9001, а од 2006. акредитована је лабораторија за испитивање по стандарду ЈУС ИСО 17025.

Ч. Русов

Ниш. Најстарија је организација ове врсте у Србији. При Пастеровом заводу, основаном 1900, формирано је Одељење за ветеринарску епидемиологију, 1941. Као самостална организација регистрована је 1948. под називом Реонски бактериолошки завод. Од тада је пролазио кроз различите организационе облике да би 1992. био регистрован као **В. с. и.** Своју делатност обавља у Нишком и Јужно моравском эпизоотолошком подручју са пет округа (Нишавски, Пиротски, Топлички, Јабланички

и Пчињски) и укупно 25 општина. Сарађује са осталим **В. с. и.**, факултетима, произвођачима намирница анималног порекла, произвођачима сточне хране, војском Србије и сеоским домаћинствима. Организован је тако да у Сектору за лабораторијска испитивања има две службе (за клиничку микробиологију и паразитологију и за лабораторијска испитивања хране), као и Одељење за пријем узорака. Посебно је организована Служба за эпизоотиологију, патологију, репродукцију и дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију (ДДД) са Одељењем за пчеларство, рибарство и ловство. Има самостално Одељење за дистрибуцију вакцина, дијагностичких средстава и промет лекова, те Одељење за научноистраживачки рад. У **В. с. и.** ради 14 доктора ветеринарске медицине, од којих су двојица магистри наука ветеринарске медицине, двојица су на специјализацији, а остали су специјалисти из различитих области ветеринарске медицине (заразне болести, эпизоотиологија, болести малих животиња, породиљство, паразитологија, микробиологија, патологија, хигијена намирница и зоохигијена). У **В. с. и.** раде и два дипломирана хемичара, а Институт је регистрован за обављање послова лабораторијске дијагностике заразних и паразитских болести, микробиолошке и хемијске анализе намирница и хране за животиње, испитивање семена за в.о., праћење и унапређење мера заштите животне и радне средине, послова ДДД у ветеринарској медицини, увоз и промет лекова и других медицинских средстава, као и за паковање сточне хране, сировина и додатака. На основу Стандарда СРПС ИСО 9001:2008. Институт има сертификован систем квалитета, а на основу Стандарда СРПС ИСО/ИЕЦ 1725:2006. акредитована су лабораторијска испитивања која се односе на све области његовог рада.

М. Ж. Балтић

Панчево. У оквиру Пољопривредне станице у Панчеву 1961. основана је Ветеринарско-дијагностичка лабораторија. Ова лабораторија је 1993. конституисана у **В. с. и.**, који обавља делатност ветеринарске медицине на територији округа Јужни Банат, у којем се налази осам општина: Панчево, Вршац, Бела Црква, Пландиште, Ковин, Ковачица, Алибунар и Опово. Од кадрова **В. с. и.** има једног магистра наука, пет специјалиста и пет техничара ветеринарске медицине. Једна од основних делатности Института усмерена је на стални развој и унапређивање специјалистичког рада из области ветеринарске медицине, посебно лабораторијских и клиничких испитивања: дијагностика болести животиња, эпизоотолошка и клиничка испитивања, репродукција, исхрана животиња и др. Велика пажња посвећује се контроли

СРПСКА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

Издавачи

МАТИЦА СРПСКА, Нови Сад
СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ, Београд
ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ, Београд

За издаваче

Проф. др Драган Станић
Академик Никола Хајдин
Драгољуб Којчић

Лектори

Милена Микић Враголић, Вера Василић

Коректори

Вера Василић, Бранислав Карановић

Компјутерски слој

Редакција Српске енциклопедије

Припрема за штампу

Наташа Прибићевић, Александар Прибићевић

Технички уредник

Вукица Туцаков

Штампа

Службени гласник, Београд

Тираж 5.000

ISBN 978-86-7946-121-6

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад
0 /9 (497 . 11) (031 . 038)

СРПСКА енциклопедија . Том 2 , В–Вшетечка /
[главни уредници Чедомир Попов, Драган Станић] . - Нови Сад :
Матица српска ; Београд : Српска академија наука и уметности :
Завод за уџбенике, 2013 (Београд : Службени гласник) . - 980 стр. :
илустр. ; 30 см

Тираж 5.000.

ISBN 978-86-7946-121-6

а) Србија - Енциклопедије б) Енциклопедије, националне

COBISS . SR - ID 281167623

К.Б. 34922

8 600262 035776